

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2018»
XIII Халықаралық ғылыми конференциясы

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

XIII Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2018»

The XIII International Scientific Conference
for Students and Young Scientists
«SCIENCE AND EDUCATION - 2018»

12th April 2018, Astana

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2018»
атты XIII Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XIII Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2018»**

**PROCEEDINGS
of the XIII International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2018»**

2018 жыл 12 сәуір

Астана

УДК 378

ББК 74.58

Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2018» атты студенттер мен жас ғалымдардың XIII Халықаралық ғылыми конференциясы = XIII Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2018» = The XIII International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2018». – Астана: <http://www.enu.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2018. – 7513 стр. (қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-997-6

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 378

ББК 74.58

ISBN 978-9965-31-997-6

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2018

Немаловажен вклад в развитие международного права и кулжабаевойжанаторынбековны, которая является как ученым, так и политическим деятелем РК. Жанаторынбековна является автором более 150 научных публикаций по проблемам международного права, повлиявшем непосредственно на развитие международного права в нашей стране.

В заключение хочу сказать, что Казахстан имел множество экономических, политических и многих других проблем, однако благодаря правильно расставленным приоритетам, достаточно быстро произошло восстановление его экономики, преодоление безработицы и кризиса, проведение многих международных мероприятий и благодаря этому нашему государству удалось найти свой путь, известный теперь в мире как «казахстанский путь». Современный Казахстан – это независимое, суверенное, демократическое государство со стабильной экономикой и большими планами на будущее.

Список использованных источников:

1. [Http://www.kazinform.kz/ru/istoriya-nezavisimosti-kazahstana-rozhdenie-suverenno-gosudarstva-i-vybor-puti_a2917381](http://www.kazinform.kz/ru/istoriya-nezavisimosti-kazahstana-rozhdenie-suverenno-gosudarstva-i-vybor-puti_a2917381)
2. [Https://kazakhstan.orexca.com/rus/kazakhstan_independence.shtml](https://kazakhstan.orexca.com/rus/kazakhstan_independence.shtml)
3. [Http://www.adilet.gov.kz/ru/node/41772](http://www.adilet.gov.kz/ru/node/41772)
4. [Http://testent.ru/publ/studenty/istoriya_kazahstana/ehrapy_stanovlenija_nezavisimost_i_kazahstana/25-1-0-1915](http://testent.ru/publ/studenty/istoriya_kazahstana/ehrapy_stanovlenija_nezavisimost_i_kazahstana/25-1-0-1915)
5. [Https://articlekz.com/article/11758](https://articlekz.com/article/11758)
6. [Http://e-history.kz/ru/contents/view/171](http://e-history.kz/ru/contents/view/171)
7. [Https://tengrinews.kz/strange_news/kakie-krupnyie-mirovyie-sobyitiya-prohodili-v-kazahstane-311169](https://tengrinews.kz/strange_news/kakie-krupnyie-mirovyie-sobyitiya-prohodili-v-kazahstane-311169)
8. [Https://www.caravan.kz/news/samyie-krupnomasshtabnye-meropriyatiya-v-kazahstane-cena-voprosa-363828/](https://www.caravan.kz/news/samyie-krupnomasshtabnye-meropriyatiya-v-kazahstane-cena-voprosa-363828/)
9. [Ttps://online.zakon.kz/Document/?Doc_id=38645502#pos=1;-21](https://online.zakon.kz/Document/?Doc_id=38645502#pos=1;-21)

УДК 341.815

ҚҰРМЕТТІ КОНСУЛДАР ИНСТИТУТЫ

Ержан Еламан

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Заң факультеті
Халықаралық құқық мамандығы
Мпк- 21 тобының студенті, Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекшісі-Сейдеш Б.Б.

Аңдатпа.Мақалада мемлекет басшылары мен консулдық мекемелердің құрметті (ресми емес) консулдық лауазымды тұлғаларына қолданылатын халықаралық-құқықтық және ұлттық құқықтық режимнің қолданыстағы ережелерінің салыстырмалы талдауы қарастырылған. Атап айтқанда, осы баптың шеңберінде бірқатар еуропалық елдердің заңнамасында тергеу мекемесінің құқықтық реттеу ерекшеліктері қарастырылады.

Abstract. The current study wants to accomplish a comparative analysis of the juridical system applicable to the honorary consular offices in a treatment comparative to the status of the career consular offices and by both to the international and national legislation in this field.

Finally, the article aims to extend the limited diplomatic literature base on honorary consuls for both academics and practitioners.

Түйін сөз.Консулдық заң, консулдық қатынастар, құрметті консул, консулдық мекеме, консулдық иммунитеттер мен артықшылықтар.

Keywords.Consular law, consular relations, honorary consul, consular post, consular immunities and privileges.

Бүгінде Құрметті консулдар институты серіктестік қатынастарды дамытуға және қоғамдық өмірдің негізгі салаларында - экономика, мәдениет, туризм және ғылым салаларындағы қоғамдық байланыстарды жандандыруға бағытталған негізгі құралдардың бірі болып табылады. Бүгінгі таңда әлемде 20 мыңнан астам құрметті консулдар бар.

Қазіргі уақытта, халықаралық құқықта «Құрметті консулы» және «құрметті консулдық мекемесінің» нақты бір анықтамасы жоқ. Бұл құқықтық тұрғыда 1963 жылы 24 сәуірде Вена конвенциясының аясында ережелерінің сипаты болып табылады. Бұл мәселе ұлттық заңнамамен реттеледі.

Консулдарды қазіргі таңда барлығы елшілермен салыстырып, және олардың арасындағы айырмашылықты таба алмай жатады. Соны атап, айтып кететін болсақ, Елшінің негізгі міндеттері: Өзін аккредиттеуші мемлекетпен оның азаматтарының мүддесін қорғау; Өзі орныққан ел өкіметімен келіссөздер жүргізу; Аккредиттеуші мемлекет пен өзі орныққан мемлекет арасында өзара достық қарым-қатынасты дамыту; Елші аккредиттеуші елдің атынан сөйлейді. Ал, Консул:

1) басқа мемлекетте белгілі бір міндеттерді (өз мемлекеті мен оның азаматтарының заңдық және экономикалық мүдделерін қорғау істерін) орындау үшін тұрақты өкіл ретінде тағайындалған лауазымды адам. Консулды тағайындаған мемлекет оған жеке басын куәландыратын патент береді және ол өзі қызметке келген мемлекеттің рұқсатынан (экзекватура) кейін ғана міндетіне кіріседі. Консул тағайындалған елінде өз мемлекетінің заңды тұлғалары мен жекелеген азаматтарының экономикалық және құқықтық мүдделерін қорғайды, төлқұжаттар мен кіру-шығу рұқсатнамаларын береді, нотариалдық қызметтер, т.б. Атқарады. Консулдық мекеме басшылары өздері басқаратын консулдыңтың класына қарай Бас Консул, Консул, вице-Консул, консулдық агенті болып 4-ке бөлінеді. Қазақстан Консулдары өз қызметінде Қазақстан Республикасы Конституциясын, Қазақстан Республикасы заңдарын, Үкімет қаулыларын, халықаралық конвенциялар мен келісімдерді, сондай-ақ, халықаралық рәсімдерді басшылыққа алады. Шет ел Консулдарының еліміздегі қызметіне кірісуіне рұқсат беру тәртібі және олардың құқықтары, пайдаланатын жеңілдіктері мен иммунитеті «Қазақстандағы басқа мемлекеттердің дипломатиялық және консулдық өкілдері туралы ереже» бойынша жүзеге асырылады;

2) Ежелгі Римде болған жоғарғы мемлекеттік лауазымдардың бірі. Консул 1 жылға, алғашында тек ақсүйектерден ғана (патриций) сайланған. Кейін ақсүйектер мен кедейлердің күресі нәтижесінде плебейлер де Консулға сайлана алатын болған. Консулдар жоғарғы азаматтық және әскери үкіметті өз қолдарында ұстады. Орта ғасырларда (11 ғ.) Батыс Еуропада Консул институты қайта пайда болып, 19 ғасырда бірте-бірте жойылып кетті. Онда Консулдар, негізінен, ақсүйектер мен бай көпестер арасынан сайланып, әкімшілік, қаржы, сот, ішінара заң шығару билігін өз қолдарында ұстады.

Құрметті консулдарды тағайындау әдетте қабылдаушы мемлекетте - ғалымдарға, мәдениетке, бизнесте лайықты әлеуметтік жағдайға ие азаматтардың санынан жасалады, олар бір мезгілде оларға жүктелген консулдық функцияларды орындайды. Құрметті консулдар институтының құрылу тарихы Ежелгі Грецияда пайда болады, онда б.з.б. 5 ғасырдан бастап, өзіндік бірегей құбылыс дәуірі орын алды. Проксиді жергілікті азаматтардың ішінен ықпалды тұлғаларды тағайындады, олар өздерінің ішкі саясатында қалған шетелдіктердің мүддесін қолдап, қорғап жүрді. Проксидің басты ерекшелігі - өзара сыйақы беру: прокси, саясат пен оның өкілдерінің мүдделерін қорғап, осы қалада бірқатар құқықтар мен артықшылықтар алды.

Ресей империясында 18-ші ғасырдың бірінші ширегінде құрметті консулдар құрылды. 1902 жылы Ресей империясында 300-ден астам тұрақты емес консулдық кеңселер болды, бұл толыққанды консулдықтардың екі есе көп дерлік.

Болашақта КСРО-ның 1926 жылғы Консулдық Жарғыны қабылдауымен кеңестік мемлекет құрметті консулдарды тағайындау және қабылдау практикасынан бас тартты.

Құрметті консулдыңының институтын қалпына келтіру Ресейде ХХ ғасырдың 90-жылдарының басында болды. Сыртқы экономикалық және саяси байланыстарды дамыта

отырып, құрметті консулдар институты Ресейде ерекше орын алды және нәтижесінде 1963 ж. Консулдық қатынастар туралы Вена конвенциясына негізделген құрметті консулдардың қызметі үшін ішкі заңнамалық базаны құру қажет болды.

1963 жылғы Вена конвенциясына талдау көрсеткендей, Конвенцияға қатысушы мемлекеттер тұрақты және құрметті консулдармен реттелетін консулдықтар арасындағы құқықтық мәртебе мен функционалдық тағайындауларда айырмашылықтар орнатпады. Құрметті консулдық қызметкер - консулдық мекеменің басшысы және оның функциялары мен өкілеттіктері мекеменің тағайындалуынан және функцияларынан алынады.

Сонымен бірге, әдебиетте «құрметті консулдық» ұғымы жеке тұлғалардан өздерінің міндеттерін саналы консулмен орындауды болжайды. Сонымен қатар, құрметті консулға жұмысқа көмектесетін қызметкерлер «Құрметті консулдың кеңсесі» деп аталуы ұсынылады. Құрметті консул консул иерархиясында құрметті консулдыңғының басшысы ретінде, әдетте, бас консулға немесе төтенше уәкілетті елшіге бағынады және оған берілген патент негізінде әрекет етеді.

Вена конвенциясына сәйкес, Құрметті консул ұсынылған мемлекет тарапынан тағайындалады және қабылдаушы мемлекеттің өз функцияларын орындауға рұқсат етіледі. Құрметті консулды лауазымға тағайындау екі кезеңде жүзеге асырылады. Алғашында жіберуші мемлекет консулдық патентті қабылдаушы мемлекеттің шетелдік офисіне тапсырады, ол мемлекет мүдделерін білдіретін құрметті консулға рұқсат береді. Патент мерзімінсіз немесе белгілі бір мерзімге, әдетте, автоматты ұзартумен берілуі мүмкін. Осылайша, швед заңы бойынша, құрметті консулдық қызметкерге патент 4 жыл, Ұлыбританияда және Францияда - 5 жылға беріледі. Осылайша, Ресей Федерациясының құрметті консулына тағайындалу мүмкіндігі үш жағдайға байланысты болады: біріншіден, қажетті жеке қасиеттерге ие болу; екіншіден, адамның құрметті консул қызметін атқаруға қаржылық мүмкіндіктері бар, ал үшіншіден, азаматтығы бар мемлекетте мемлекеттің болуы.

Жалпы ереже бойынша, иммунитет құрметті консулдың көлік құралдарына қатысты болмағандықтан, арнаулы нөмірлік белгілерді шығару, негізінен, ресми сипатта болады және ұсынылған мемлекеттің туын көтеру үшін құрметті консулдың артықшылықтарына ғана қатысты олардың тасымалдау құралдары.

Консулдық мекеменің қызметі - консулдық қызметке тағайындалған немесе құрметті консулды басқаратынына қарамастан, Вена конвенциясында реттеледі. Осыған байланысты Құрметті консулдың өкілеттіктері мен функцияларының нақты тізімі мен көлемі Вена Конвенциясының және мемлекеттердің ішкі заңнамасының жалпы ережелерімен белгіленеді.

Сонымен қатар іс жүзінде көптеген еуропалық елдер құрметті консулдық мекеменің жұмысына жұмсалатын шығындарды өтеудің әртүрлі түрлерін ұсынады.

Осыған байланысты, аккредиттелген мемлекет тарапынан құрметті консулдық мекеменің қызметіне материалдық қолдаудың екі негізгі түрін белгілеуге болады:

1) құрметті консулдық мекеменің нақты шығыстарын өтеу үшін консулдық алымдарды ұстап қалу құқығын беру. Консулдық мекеменің шығындарын жабу үшін консулдық алымдар жеткіліксіз болған жағдайда Германия мен Данияның құрметті консулдарына қосымша өтемақы төленеді.

2) үй-жайларды жалдауға және ұстауға, сондай-ақ құрметті консулдық мекеме қызметкерлеріне жалақы төлеу жөніндегі шығыстарды өтеуге жатады.

Ресейде құрметті консулдар институты белсенді даму сатысында тұр. Елуден астам мемлекеттің аумағында Ресейдің 80 құрметті консулы жұмыс істейді. Сонымен қатар, құрметті консул институтын пайдалану мүмкіндігі тек Ресей Федерациясының 26 консулдық конвенцияларында ғана қарастырылған. Осыған байланысты, бір жағынан, екі жақты консулдық келісімдердің шеңберінде құрметті консулдық офицерлерді тағайындау тәжірибесін дамыту қажет, ал екінші жағынан - Ресей аумағында басқа мемлекеттердің құрметті консулдарының құқықтық мәртебесін реттеу қажет.

Кеңес Одағы ыдыраған соң Қазақстан Республикасының егемендігінің құрылуы бастау ала бастады. Ең маңызды алға қойған мақсаты болып, сыртқы қатынастарды орнату және

оларға қатысты нормативтік құқықтық статусын яғни функциясын орнату болып табылады. Қазақстан Республикасы бүкіл дүние жүзі аумағында, дипломатиялық және консулдық қатынастарды дамыту жолында. 1990 жылдан бастап Қазақстан Республикасы 800 аса мемлекет аралық және үкімет аралық шарттар мен келісімдерге қол қойылды. Қазақстан Республикасы мемлекет ретінде 117 мемлекет таныды, соның ішінде 92 елмен дипломатиялық қатынас орнаттық. Республикамызбен 40 шамасындай елшіліктер мен миссиялар, 16 халықаралық өкілдіктер жұмыс істеуде.

Тәуелсіздік алған кезден бастап әлемдік қауымдастықтың теңқұқылы мүшесі ретінде Қазақстан көптеген халықаралық ұйымдарға (Мысылы: БҰҰ, ЕҚЫҰ, ИКҰ, ЕО, ХВҚ, ЭЫҰ) мүше болды, жүзден аса мемлекеттер мен дипломатиялық және консулдық қарым-қатынас орнатып, әлемдік бейбітшілік пен қауіпсіздікті сақтау жұмыстарына белсенді қатысып, ядролық қарудан бас тартуы және мемлекеттермен достық қарым қатынастар орнатуы дүние жүзінде Қазақстанның беделінің жоғарылауының себептері. Дипломатиялық және Консулдық қызметтің дамуы мен елдің саяси, әлеуметтік-экономикасының жағдайының жақсаруы елбасымыз Н. Назарбаевтың дұрыс саясат ұстануының арқасы.

Қорытындылап келе, құрметті консулдар арнайы келісім негізінде пайда болуы мүмкін. Қазақстан халықаралық тәуелсіз, егеменді мемлекет ретінде танылған күннен бастап, халықаралық қатынастары яғни халықаралық құқықпен реттеле бастады. Халықаралық қатынастарды орнатуда, дипломатиялық және консулдық мекемелер маңызды орын алады.

Қазіргі кезде қазақстандық консулдық қызмет бірте – бірте дамып, шетелдегі консулдық мекемелердің саны өсуде. Осындай жасалып жатқан шаралардың барлығы қазақ халқының жарқын болашағының дәлелі.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Венская конвенция о консульских сношениях 1963 г.
2. Положение о консульском учреждении Российской Федерации от 5 ноября 1998 г. (Собрание законодательства Российской Федерации, 1998, N 45, ст. 5509; 2009, N 1, ст. 91).
3. История консульской службы России
http://www.kdmid.ru/cd.aspx?Lst=cd_wiki&it=/%D0%98%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F%20%D1%81%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F.aspx.
4. Иваненко В.С. Институт почетного консула иностранного государства в правовой системе России // Правоведение. 2002. N 3(242). С. 186 - 200.
5. Г. Фокин Почетный консул: вчера, сегодня и всегда. Консул.с. 25 No 4 (27) 2011

УДК 341.229

РЕЖИМ КОНТРОЛЯ ЗА РАКЕТНЫМИ ТЕХНОЛОГИЯМИ: ИСТОРИЯ СОЗДАНИЯ И СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ

Есенбаева Гүлжан Серікқызы

Gul.serikkyzy@mail.ru

Магистрант Юридического факультета ЕНУ имени Л.Н.Гумилева (Астана, Казастан) и РУДН (Москва, Российская Федерация)

Научный руководитель – и.о. Доцента кафедры Международного права Юридического факультета ЕНУ им. Л.Н.Гумилева, phdКуликпаева М.Ж.

Массовое развитие ракетных систем и связанных с ними технологий в последнее десятилетие XX века привело к коллективным усилиям по их сдерживанию. Хотя в начале рассматриваемого века мало внимания уделялось мерам, направленным на сдерживание распространению баллистических ракет. Но с 1960-х годов начался этап, предшествовавший